

18 maja 2020

Żołnierska pamięć

Zgromadzone przed mogiłą ppłk. Kruka-Śmigła delegacje złożyły biało-czerwone wieńce oraz zapaliły "Znicze Pamięci" oddając w ten sposób hołd temu zasłużonemu obrońcy Ojczyzny.

Inicjatorem upamiętnienia był wicewojewoda dolnośląski Jarosław Kresa. Centrum Szkolenia Wojsk Inżynierskich i Chemicznych we Wrocławiu reprezentował pełniący obowiązki Dowódcy Garnizonu płk Kazimierz Łucki. Oddział IPN we Wrocławiu reprezentował dr hab. Jerzy Kirszak, który opracował i doprowadził do wydania dziennika, który Jan Śmigła prowadził w trakcie kampanii legionowych w czasie I wojny światowej. Wzruszające słowa o ojcu usłyszeliśmy od p. Heleny Drozd, córki pułkownika, uzupełnione osobistą refleksją Jarosława Kresy i przypomnieniem niektórych epizodów z walk bohatera o Polskę w obu wojnach światowych, którymi podzielił się dr hab. Jerzy Kirszak.

Jan Kruk-Śmigła, ps. „Kruk” - podpułkownik dyplomowany piechoty Wojska Polskiego, kawaler Krzyża Złotego i Krzyża Srebrnego Orderu Virtuti Militari.

Urodził się 17 maja 1895 jako syn Jakuba i Anny z domu Grabowskiej. Ukończył IV Gimnazjum Klasyczne w Krakowie w 1914. Od kwietnia 1912 działał w Związku Strzeleckim, kończąc kurs podoficerski.

Po wybuchu I wojny światowej w dniu 2 sierpnia 1914 przystąpił do oddziałów strzeleckich, a następnie do Legionów Polskich. Służył w 2 kompanii I batalionu 1 pułku piechoty w składzie I Brygady. Został tam dowódcą plutonu. Cztery razy odniósł rany: w bitwie pod Laskami w październiku 1914, w bitwie pod Tarłowem 1 lipca 1915, w bitwie pod Jastkowem 1 sierpnia 1915 i w bitwie pod Wielkim Miedwieżem 13 listopada 1915. Brał także udział w bitwie pod Kostiuchnowką na początku lipca 1916. Wstąpił do Polskiego Korpusu Posiłkowego, służył w Baranowiczach, Łomży, a od stycznia w Zambrowie. Został absolwentem szkoły oficerskiej 1 pułku piechoty, a od maja 1917 przebywał z jednostką w Modlinie.

Był organizatorem Legii Akademickiej. Jako dowódca plutonu/kompanii w jej szeregach u kresu wojny na początku listopada 1918 brał udział w rozbrajaniu Austriaków i działał na obszarze dworca kolejowego w Krakowie. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wstąpił do Wojska Polskiego. Od 24 lutego 1919 pełnił funkcję dowódcy kompanii sztabowej Dowództwa Okręgu Generalnego „Kielce”.

W październiku 1933 został dowódcą 2 Batalionu Strzelców w Tczewie. Od grudnia 1936 był II oficerem sztabu Inspektora Armii gen. dyw. Stefana Dąb-Biernackiego w Wilnie. Od 28 stycznia 1938 pełnił funkcję dowódcy 85 pułku Strzelców Wileńskich, stacjonującego w Nowej Wilejce.

Po wybuchu II wojny światowej, w okresie kampanii wrześniowej dowodził 85 pułkiem Strzelców Wileńskich w składzie 19 Dywizji Piechoty w Armii „Prusy”. Brał udział w przegranej bitwie pod Piotrkowem Trybunalskim na początku września. Następnie w okolicach wsi Dęborzecza objął dowództwo nad najliczniejszym dywizyjnym zgrupowaniem (ok. 7 tys. żołnierzy) powstałym na bazie 86 pułku piechoty i 19 pułku artylerii lekkiej. Na czele tej jednostki brał udział w dalszych walkach. Zgrupowanie ppłk. Jana Kruk-Śmigła zostało rozbite podczas walk od 18 do 20 września, a sam podpułkownik trafił do niewoli niemieckiej 22 września 1939. Był przetrzymywany w niemieckim obozie jenieckim Oflag VI B Dössel i obozie karnym Silberberg. Odzyskał wolność u kresu wojny w 1945 po wyzwoleniu przez aliantów. Powrócił do Polski w listopadzie 1945.

Zmarł 14 marca 1976 roku we Wrocławiu.

fot. arch. DUW